TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2006. gada 14. septembrī *

Apvienotās lietas C-158/04 un C-159/04

par lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Dioikitiko Protodikeio Ioanninon* (Grieķija) iesniedza ar lēmumiem, kas pieņemti 2003. gada 10. un 26. novembrī un kas Tiesā reģistrēti 2004. gada 29. martā, tiesvedībās

Alfa Vita Vassilopoulos AE, agrāk — ***Trofo Super-Markets AE*** (C-158/04)

pret

Elliniko Dimosio,

Nomarchiaki Aftodioikisi Ioanninon,

un

Carrefour-Marinopoulos AE (C-159/04)

pret

Elliniko Dimosio,

Nomarchiaki Aftodioikisi Ioanninon.

* Tiesvedības valoda — grieķu.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: ceturtās palātas priekšsēdētājs K. Šīmans [*K. Schiemann*], pildot pirmās palātas priekšsēdētāja pienākumus, tiesneši N. Kolnerika [*N. Colneric*], K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], E. Juhāss [*E. Juhász*] (referents) un E. Levits,

ģenerāladvokāts M. Pojarešs Maduru [*M. Poiares Maduro*],
sekretāre L. Hjūleta [*L. Hewlett*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2006. gada 9. februārī,

ņemot vērā mutvārdu apsvērumus, ko sniedza:

— *Alfa Vita Vassilopoulos AE*, agrāk — *Trofo Super-Markets AE*, vārdā — P. Jatagandzidis [*P. Giatagantzidis*] un E. Metaksaki [*E. Metaxaki*], *dikigoroi*,

— *Carrefour-Marinopoulos AE* vārdā — P. Jatagandzidis un E. Metaksaki, *dikigoroi*,

— *Nomarchiaki Aftodioikisi Ioanninon* vārdā — D. Stasis [*D. Stathis*], pārstāvis,

— Grieķijas valdības vārdā — M. Apess [*M. Apessos*], N. Dafniu [*N. Dafniou*] un D. Stasis, pārstāvji,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — M. Patakja [*M. Patakia*], pārstāve,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus tiesas sēdē 2006. gada 30. martā,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par EKL 28. panta interpretāciju, it īpaši saistībā ar Grieķijas valsts noteikumu, kas regulē maizes izstrādājumu, kuri ir ražoti, izmantojot *bake-off* metodi, atbilstību minētajam EK līgumam. Šī metode ietver iepriekš pilnībā vai daļēji ceptu produktu ātru atkausēšanu, kam seko uzsildīšana vai cepšana pārdošanas punktos. Jēdziens *bake-off* šajā spriedumā ir izmantots minētajā nozīmē.

2 Šis lūgums tika iesniegts prasību atcelt tiesību aktu ietvaros, ko *Alfa Vita Vassilopoulos AE* (agrāk — *Trofo Super-Markets AE*), no vienas puses, un *Carrefour-Marinopoulos AE*, no otras puses, iesniedza par *Nomarchiaki Aftodioikisi Ioanninon* (Janinas [*Ioannina*] prefektūras administrācija, turpmāk tekstā — "prefektūras administrācija") lēmumiem, ar ko tika uzdots pārtraukt *bake-off* produktu pārdošanas punktu darbību attiecīgajos šo uzņēmumu lielveikalos.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienu tiesiskais regulējums

3 EKL 28. pants dalībvalstu starpā aizliedz importa kvantitatīvos ierobežojumus un citus pasākumus ar līdzvērtīgu iedarbību.

4 Saskaņā ar EKL 30. pantu EKL 28. pants neliedz noteikt importa aizliegumus vai ierobežojumus, kas it īpaši pamatoti ar cilvēku veselības un dzīvības aizsardzības apsvērumiem, ar nosacījumu, ka šie aizliegumi vai ierobežojumi nav patvaļīgas diskriminācijas vai tirdzniecības starp dalībvalstīm slēptas ierobežošanas līdzekļi.

Valsts tiesiskais regulējums

5 1934. gada 13. septembra Prezidenta dekrēts par maizes ceptuvju un, vispārīgāk, maiznīcu izveidošanas un darbības nosacījumiem (*FEK A'* 309) regulē iepriekšēju procedūru jebkāda veida maiznīcas izveidošanas un darbības atļaujas piešķiršanai. Tas nosaka pilsētas plānošanas un būvniecības ierobežojumus attiecībā uz telpām, kurām jābūt maiznīcu rīcībā, kā arī to izkārtojumu, minimālo platību, apgaismošanas un ventilācijas nosacījumiem un uzstādāmo aprīkojumu.

6 Likums Nr. 726/1977 (*FEK A'* 316) groza un papildina spēkā esošos tiesību aktus attiecībā uz maiznīcām un maizes pārdošanas punktiem. Atbilstoši tā 16. pantam maiznīcas vai maizes pārdošanas punkta izveidošanai un darbībai ir vajadzīga iepriekšēja kompetentā prefekta atļauja.

7 Likuma Nr. 2065/1992, ar ko groza un papildina iepriekš minēto likumu par maiznīcām (*FEK A'* 113), 65. pants it īpaši paredz krimināLsoda piemērošanu jebkurai personai, kas maiznīcas vai maizes pārdošanas punkta darbību veic bez iepriekšējās atļaujas saņemšanas. Šī panta nozīmē "maiznīca" ir definēta kā stabila konstrukcija, kas neatkarīgi no tās kapacitātes ir īpaši iekārtota un aprīkota maizes, maizes izstrādājumu vispār un citu no miltiem pagatavojamo pārtikas produktu (izņemot makaronus) ražošanai, kā arī ēdienu un citu sabiedrībai paredzētu kulinārijas izstrādājumu cepšanai.

8 Dekrēts Nr. 369/1992 (*FEK A'* 186), kas ir pieņemts, pamatojoties uz Likuma Nr. 2065/1992 65. pantu, nosaka procedūru un dokumentus, kas ir vajadzīgi iepriekšējās atļaujas piešķiršanai, un detalizētus nosacījumus, kas ir piemērojami maizes izstrādājumu pārdošanai. Saskaņā ar šī likuma 1. pantu maiznīcas darbības atļauja it īpaši ir pakļauta nosacījumam, ka maiznīcai ir telpas, kas paredzētas maizes mīcīšanai, krāsns un dzesēšanas telpas, cietā kurināmā noliktava, pārtikas un cietā kurināmā telpas, miltu noliktava, maizes pārdošanas telpas, ģērbtuve, aprīkojuma mazgāšanas telpas un tualetes.

Pamata prāvas un prejudiciālie jautājumi

9 2001. gada 28. februārī Attīstības ministrija (Rūpniecības atbalsta departaments) izdeva apkārtrakstu [Nr. F15 (F17.1)/4430/183], ar ko Grieķijas prefektūru administrācija tika informēta, ka krāšņu, kas ir paredzētas sasaldētās maizes (vai mīklas) cepšanai, izmantojot *bake-off* metodi, lietošana maizes pārdošanas iestādēs ir maizes ražošanas procesa daļa un attiecīgi, lai šādas krāsnis izmantotu, ieinteresētajām personām jābūt maiznīcas darbības atļaujai atbilstoši spēkā esošajiem tiesību aktiem.

10 Pēc šī apkārtraksta prefektūras administrācija veica pārbaudes pārtikas veikalos, kas pieder prasītājām pamata lietā — *Alfa Vita Vassilopoulos AE* (agrāk — *Trofo Super-Markets AE*) un *Carrefour-Marinopoulos AE*. Konstatējot maizes pārdošanu un sasaldētās maizes cepšanas krāšņu, kam nav bijis atļauju, esamību un izmantošanu, šī administrācija ar diviem 2001. gada 27. novembrī pieņemtajiem lēmumiem lika pārtraukt šo maizes krāšņu izmantošanu.

11 Prasītājas pamata lietā iesniedzējtiesai prasības atcelt šos lēmumus iesniedza, it īpaši apgalvojot, ka tādi valsts tiesību akti, ko īsteno prefektūras administrācija, ir līdzvērtīgi kvantitatīvam ierobežojumam, kas ir aizliegts ar EKL 28. pantu un kuru nevarot attaisnot ar sabiedrības veselības vai patērētāju aizsardzības iemesliem.

12 Šajos apstākļos *Dioikitiko Protodikeio Ioanninon* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus:

"1) Vai [iesniedzējtiesas lēmuma iepriekš minētajā pamatojumā norādītā] iepriekšējā atļauja, kas ir vajadzīga *bake-off* produktu pārdošanai, ir pasākums, kas ir līdzvērtīgs kvantitatīvam ierobežojumam EKL 28. panta nozīmē?

2) Ja atbilde ir apstiprinoša, vai iepriekšējās atļaujas esamībai, kam ir pakļauta maiznīcas darbības veikšana, ir vienīgi kvalitatīvs mērķis tādā ziņā, ka ar to nosaka vienkāršu kvalitatīvu iedalījumu attiecībā uz pārdodamās maizes īpašībām (tās smaržu, garšu, krāsu un garozas izskatu) un uztura vērtību (2002. gada 5. novembra spriedums lietā C-325/00 Komisija/Vācija, *Recueil*, I-9977. lpp.), vai arī tās mērķis ir aizsargāt patērētājus un sabiedrības veselību pret visām iespējamām kvalitātes izmaiņām (Grieķijas *Simvoulio tis Epikratias* [Valsts padome] spriedums 3852/2002)?

3) Ņemot vērā, ka minētais ierobežojums bez atšķirībām attiecas uz visiem gan vietējiem, gan arī Kopienas *bake-off* produktiem, vai šim jautājumam ir saistība ar Kopienu tiesībām un vai šis ierobežojums ir tāds, kas tieši vai netieši, faktiski vai iespējami var ietekmēt šo produktu tirdzniecību dalībvalstu starpā?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

13 Ar prejudiciālajiem jautājumiem, kas ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai valsts regulējums, atbilstoši kuram *bake-off* produktu pārdošanai ir piemērojamas tādas pašas prasības kā tās prasības, kas attiecas uz pilnu tradicionālo maizes un maizes izstrādājumu ražošanas un pārdošanas metodi, ir pasākums ar kvantitatīvam ierobežojumam līdzvērtīgu iedarbību EKL 28. panta nozīmē un, apstiprinošas atbildes gadījumā, vai to var attaisnot ar pamatojumu, ka tas ir vērsts uz minēto produktu kvalitātes garantēšanu vai patērētāju vai sabiedrības veselības aizsardzību.

14 Vispirms ir jāatgādina, ka brīva preču aprite starp dalībvalstīm ir EK līguma pamatprincips, kas it īpaši izpaužas EKL 28. pantā noteiktajā kvantitatīvo ierobežojumu, kā arī jebkuru pasākumu ar tiem līdzvērtīgu iedarbību aizliegumā importam starp dalībvalstīm.

15 EKL 28. pantā minētais pasākumu ar kvantitatīvajiem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību aizliegums attiecas uz jebkuru pasākumu, kas var tieši vai netieši, faktiski vai iespējami traucēt tirdzniecību starp dalībvalstīm (it īpaši skat. 1974. gada 11. jūlija spriedumu lietā 8/74 *Dassonville*, *Recueil*, 837. lpp., 5. punkts; 1987. gada 12. marta spriedumu lietā 178/84 Komisija/Vācija, saukts par "Alus tīrības likumu", *Recueil*, 1227. lpp., 27. punkts; 2003. gada 23. septembra spriedumu lietā C-192/01 Komisija/Dānija, *Recueil*, I-9693. lpp., 39. punkts, un 2005. gada 24. novembra spriedumu lietā C-366/04 *Schwarz*, Krājums, I-10139. lpp., 28. punkts).

16 Tomēr Tiesa ir precizējusi, ka valsts pasākumi, ar ko ierobežo vai aizliedz dažus pārdošanas veidus, nav pasākumi ar kvantitatīvajiem ierobežojumiem, ko principā aizliedz EKL 28. pants, līdzīgu iedarbību, ja tie attiecas uz visiem attiecīgajiem tirgus dalībniekiem, kas veic darbību valsts teritorijā, un tiesiski un faktiski līdzīgā veidā skar valsts preču un citu dalībvalstu izcelsmes preču pārdošanu (skat. 1993. gada 24. novembra spriedumu apvienotajās lietās C-267/91 un C-268/91 *Keck* un *Mithouard*, *Recueil*, I-6097. lpp., 16. punkts).

17 Rakstveida apsvērumos prefektūras administrācija un Grieķijas valdība, atsaucoties uz iepriekš minēto judikatūru lietā *Keck* un *Mithouard*, norāda, ka valsts regulējums nosaka vienīgi *bake-off* produktu pārdošanas kārtību un tādējādi neietilpst EKL 28. panta piemērošanas jomā.

18 Kā ģenerāladvokāts norāda savu apsvērumu 15. punktā, šādu kvalifikāciju nevarot atbalstīt. No pamata lietā izskatāmā valsts regulējuma normām skaidri izriet, ka tā mērķis ir regulēt maizes izstrādājumu, ieskaitot *bake-off* produktu, ražošanas nosacījumus.

19 Noteikts, ka galvenā *bake-off* produktu iezīme ir tāda, ka tirdzniecības punktiem tos piegādā pēc tam, kad būtiskie šo produktu sagatavošanas posmi ir pabeigti. Šajos tirdzniecības punktos tiek nodrošināta vienīgi to īslaicīga atkausēšana, kā arī sasildīšana vai galīgā izcepšana. Šajos apstākļos prasīt *bake-off* produktu pārdevējiem saskaņot savu darbību ar visām prasībām, kādas ir piemērojamas tradicionālām maiznīcām un kuru skaitā it īpaši ietilpst miltu noliktavas, maizes mīcīšanas telpu vai cietā kurināmā telpu esamības prasība, nozīmē neievērot šo produktu specifiku un radīt papildu izdevumus, kas tādējādi šo produktu pārdošanu padara sarežģītāku. Tādējādi šis regulējums ir importa ierobežojums, ko nevar uzskatīt par pārdošanas kārtības noteikšanu iepriekš minētā sprieduma lietā *Keck* un *Mithouard* nozīmē (15. un 16. punkts).

20 No pastāvīgās judikatūras izriet, ka valsts tiesisko regulējumu, kas traucē preču brīvu apriti, var attaisnot ar kādu no vispārējo interešu apsvērumiem, kas minēti EKL 30. pantā, vai ar kādu no Tiesas judikatūrā nostiprinātām imperatīvām prasībām, ja valsts tiesiskais regulējums ir piemērojams bez atšķirības (šajā sakarā skat. 1979. gada 20. februāra spriedumu lietā 120/78 *Rewe-Zentral*, saukts par "*Cassis de Dijon*", *Recueil*, 649. lpp., 8. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *Schwarz*, 30. punkts).

21 Saskaņošanas neesamības gadījumā dalībvalstīm jāizlemj, cik lielā mērā tās paredz nodrošināt personu veselības un dzīvības aizsardzību un vai jāizvirza prasība par iepriekšējas atļaujas saņemšanu pārtikas produktu laišanai tirgū, katrā ziņā ņemot vērā prasības par brīvu preču apriti Kopienā (skat. it īpaši 1983. gada 14. jūlija spriedumu lietā 174/82 *Sandoz*, *Recueil*, 2445. lpp., 16. punkts, un 2004. gada 2. decembra spriedumu lietā C-41/02 Komisija/Nīderlande, Krājums, I-11375. lpp., 42. punkts).

22 Tomēr, lai valsts regulējums būtu saskaņā ar samērīguma principu, ir svarīgi pārliecināties, ka līdzekļi, kas tiek piemēroti izvirzīto mērķu sasniegšanai, ir ne tikai atbilstoši, bet arī nepārsniedz šo mērķu sasniegšanai nepieciešamo robežu (2004. gada 14. decembra spriedumi lietā C-463/01 Komisija/Vācija, Krājums, I-11705. lpp., 78. punkts, un lietā C-309/02 *Radlberger Getränkegesellschaft* un *S. Spitz*, Krājums, I-11763. lpp., 79. punkts).

23 Attiecībā uz iesniedzējtiesas norādīto attaisnojumu sakarā ar mērķi nodrošināt kvalitāti ir jākonstatē, ka valsts pasākumu, kas traucē preču brīvu apriti, nevar attaisnot vienīgi ar tādu iemeslu, ka tas ir vērsts uz kvalitatīvu pārtikas produktu nodrošināšanu. Lai attaisnotu preču brīvas aprites šķērsli, šādu mērķi var ņemt vērā tikai saistībā ar citām prasībām, kuras ir atzītas par imperatīvām, tādām kā patērētāju vai sabiedrības veselības aizsardzība.

24 Attiecībā uz patērētāju aizsardzības mērķi iesniedzējtiesa norāda, ka pamata prāvās prefektūras administrācija atsaucas uz pārtikas tehnoloģiju eksperta atzinumu, kurā ir norādīts, ka *bake-off* produkti patērētājiem liek domāt, ka tie pērk svaigu maizi vai līdzīgu produktu, lai gan patiesībā runa ir par sliktāku preci bez vitamīniem.

25 Tomēr ir jākonstatē, ka, lai gan pasākumu ar mērķi novērst, ka patērētāji sajauc tradicionālus maiznīcas izstrādājumus ar *bake-off* produktiem, pieņemšana var būt likumīga, attiecīgais valsts regulējums veidā, kādā tas ir īstenots, neļauj maizes pārdošanas punktu klientiem atšķirt tradicionālus produktus no *bake-off* produktiem. Kā ģenerāladvokāts norāda savu secinājumu 62. punktā, šādu mērķi varētu sasniegt ar *bake-off* produktu pārdošanu mazāk ierobežojošiem pasākumiem, tādiem kā piemērota informēšana vai etiķešu izmantošana.

26 Visbeidzot, saistībā ar veselības aizsardzību no prefektūras administrācijas rakstveida apsvērumiem izriet, ka pamata lietās apspriežamais regulējums ir vērsts uz to, lai sanitārās prasības tiktu ievērotas ne tikai pirmajā pusceptas un sasaldētas maizes ražošanas stadijā, bet arī pēdējā — cepšanas pabeigšanas — stadijā pārdošanas vietā. Maize un līdzīgas preces ātri bojājoties un tos it īpaši varot sabojāt insekti, pelējums, raugs, baktērijas un vīrusi.

27 Lai gan attiecīgais valsts regulējums ietver normas, kuru mērķis ir nodrošināt, lai maizes izstrādājumi tiktu ražoti un pārdoti adekvātos sanitāros apstākļos, tas neietekmē to, ka šis regulējums vienlaicīgi ietver arī vairākas prasības, kas ir saistītas ar tradicionālu maizes izstrādājumu ražošanas procesu, un tādēļ, ja šīs prasības piemēro *bake-off* tipa produktiem, kas ir cepti iepriekš un ko pārdošanas vietā vienīgi atkausē, sasilda vai pabeidz to cepšanu, tās nav piemērotas un pārsniedz sabiedrības

veselības nodrošināšanai nepieciešamā robežu. Kā Grieķijas iestādes ir atzinušas savos apsvērumos, tas tā it īpaši ir attiecībā uz prasībām par miltu noliktavas vai maizes mīcīšanas telpu esamību.

28 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, uz prejudiciālajiem jautājumiem tādējādi ir jāatbild, ka EKL 28. pants ir jāinterpretē tā, ka tas iestājas pret valsts regulējumu, kas *bake-off* produktu pārdošanu pakļauj tādām pašām prasībām, kādas ir piemērojamas pilnam tradicionālo maizes un maizes izstrādājumu ražošanas un pārdošanas procesam.

Par tiesāšanās izdevumiem

29 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies saistībā ar apsvērumu iesniegšanu Tiesai, izņemot tos, kuri radušies minētajiem lietas dalībniekiem, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

EKL 28. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas iestājas pret valsts regulējumu, kas *bake off* produktu pārdošanu pakļauj tādām pašām prasībām, kādas ir piemērojamas pilnam tradicionālo maizes un maizes izstrādājumu ražošanas un pārdošanas procesam.

[Paraksti]